

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, i' mši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Telefon št. 34.

Ruski car za svetovni mir.

Vsi narodi in vse države ječe pod groznimi bremenami militarizma. Oboroženi mir zahteva čedalje večjih, čedalje neznosnejših žrtev, vsled katerih rapidno pojema ljudsko blagostanje. Leta in leta se že čujejo želje, naj bi se temu naredilo konec, naj bi se velesile dogovorile in zagotovile svetovni mir, zajedno pa prouzročile kolikor možno splošno razoroženje, a praktični politiki so to do zadnjih dni smatrali za neizveljivo, za sentimentalno vzdihovanje in ugibanje, katero se nikdar ne uresniči.

Sedaj pa je mladi slovanski car mogočne Rusije dvignil svoj glas in povabil vse zastopnike zunanjih držav na posvetovanje glede splošnega razoroženja. Ta poziv ruskega carja, oziroma ministra Muravjeva, ki je historično velepomemben dokument, je izšel v ruskem uradnem listu in se glasi:

Po ukazu carja je priobčil minister za unanje stvari, grof Muravjev, dne 12. avgusta unanjim zastopnikom, akreditovanim na Petrograjskem dvoru, kakor sledi: V ožigled sedanji svetovni situaciji predstavljata se kakor idejal: ohranitev splošnega miru ter kolikor možno skrčenje težav, ki bremené na vseh narodih vsled izrednega oboroževanja. Po dosegi tega idejala bi morale stremiti vse vlade. Moj milostni gospod in car od svoje strani goji uprav take človeške in velikodušne namene ter v prepričanju, da dosega takega vzvišenega cilja bi odgovarjala življenskim interesom ter pravičnim željam vseh vlasti, smatra carjeva vlada sedanji trenutok jako ugodnim za razmišljanja potom mejnarodne razprave o sredstvih, ki bi bila pripravna, da se zagotovi dobrota pravega in trajnega miru vsem narodom, ter da se ustavi neprestano naraščujoči razvitek oboroževanja.

Tekom zadnjih dvajset let se je izdatno povečala želja v srcih civilizovanih narodov po pravem splošnem miru. Ohranitev miru se je zategadelj označala vsikdar kakor namen narodnostne politike.

Da bi se bolj uspešno ohranil mir, združile so se velike države, ustvarjajoče mej seboj mogočne zveze, v mnenju, da dosežejo postavljeni si cilj s tem, da so povečšale, razširjale in organizovale vojaške institucije v takem obsegu, kakor se prej niti sanjati ni upalo o tem. In v tem smislu nadaljujejo te vlasti tudi sedaj svoje delo, ter se o tem ne plašijo pred nobeno žrtvijo. Vkljub vsem tem žrtvam pa se ni posrečilo še doseči pričakovanih dobrodejnih uspehov, — zaželjeno pomirjenje.

V tem rastejo vedno in vstrajno finančna bremena ter obtežujejo institucije, vstvarjene v prosep javnega dobrostanja ter pritiskajo intelektualne in fizične moči narodov.

Delo in kapital se odvzemata v velikem obsegu njihju naravnemu namenu ter izrabljata in poizgubljata na neproduktivnem način. Stotine milijonov se porablja v pribavljanje groznega uničevalnega orožja, katero je sicer danes imenitna in slavna, kakor zadnja iznajdba vede, jutri pa vsled kakoršnesibodi druge iznajdbe na istem polju izgubi najedenkrat vso svojo vrednost.

Narodna kultura, ekonomično napredovanje, delovanje, naperjeno v povzdigo javnega blagostanja peša in hira v svojem razvitku. — In čim bolj raste oboroževanje vsake vlasti, tem manje odgovarja ono namenu, v katero bi imelo služiti.

Ekonomične krize so večinoma posledice pretiranega militarizma ter stalne nevarnosti, ki izhaja od kopičenja vojnega materijala.

Na ta način postaja v naših časih oboroženi mir najbolj težko breme, katero bodo narodi čim dalje manje mogli prenašati.

Popolnoma jasno je torej, če se bodo stvari nadaljevale s tem korakom, da pride neizogibna katastrofa, glede katere bo treba gledati, da se jej izognemo, katastrofa, katera napolnuje človeško dušo že v naprej strahom in grozo, če se pomisli, s kakimi grozotami bi bila združena.

Glavna dolžnost vseh držav je torej napraviti konec vsemu temu oboroževanju ter poiskati pri-

pravna sredstva, da se odstranijo nevarnosti, ki preté vsemu svetu.

Navdahnjeno takimi občutki, je Njegovo Veličanstvo blagovolilo naložiti meni, da predlagam vsem vladam po njih zastopnikih, nahajajočih se na carjevem dvoru, da se skliče konferenca, ki naj bi se pečala z zgoraj omenjenim problemom.

Z božjo pomočjo bi utegnila postati ta konferenca dobro znamenje za bodoči vek. Ona bi združila delovanje vseh držav za velevažno nalogo, ki naj pripomore do zmage veliki ideji splošnega miru nad vsemi elementi uničenja in nesloge. Vrh tega bi pa konferenca vsled solidarnosti priznanja načel ravnopravnosti, na katerih temeljijo države ter blagostanje narodov, ojačila dobro soglasje mej raznimi državami.

Ruski car je s tem korakom presenetil ves svet, toliko bolj, ker ga je storil v času, ko si poskuša Rusija utrditi položaj v Aziji in si zagotoviti prvo svetovno pozicijo. Konferenca se bo na vsak način vršila, a vzlic temu, da želi ves svet miru, da želi ves svet, iznebiti se militarizma, je prav radi vladajočih mejnarodnih razmer le malo upanja, da bi imela pozitiven uspeh. A če ga tudi sedaj ne bo imela, prej ali slej pride in mora priti do tega, kar je v svoji plemeniti človekoljubnosti sprožil mogočni vladar slovanske Rusije.

Staro strašilo.

Nemci in Madjari niso bili nikdar izbirčni v sredstvih za boj proti slovanskim narodom. Vsako sredstvo jim je bilo dobro, da so mogli Slovane obzid pritiskati, a svoje brutalnosti so opravičevali in jih opravičujejo tudi sedaj še s sumničanjem. Toda dandanes ne zaležejo ta sumničenja nič več toliko kakor svoj čas, niti v Budimpešti, kaj šele na Dunaju, toliko manj, ker je pangermanska hidra z nečuvno predrznostjo dvignila svojo rusko glavo in začela javno in očitno podkopavati stebre, na katerih sloni monarhija.

LISTEK.

„Jadac“.

Spisal Saveljev.
(Konec.)

Na vrtu je postalo hladno in zdaj pa zdaj je zapihal veter skozi drevje, ki se je lahko šepetaje priklanjalo. Marko je govoril tiše, kakor da pripoveduje nekaj skrivnostnega in temnega. A hipoma se je vzdramil, pogladil si brke in se ozrl naokoli.

„Mislite si, — a v tistem trenutku se oglašé na stopnicah koraki, kakor da se je bil nekdo spodtaknil. Lejla plane kvišku, prime se za glavo in stopi dvakrat trikrat po sobi.

„Prokleti Pera! . . .“

Vrata se stresejo.

„Lejla!“

Lejla postoji s sklonjenimi telesom.

„Kaj želiš, Pera? . . .“

„Lejla!“

Njegov glas je bil visok in ubit.

„Za Boga, Rado, — stopi v šifoner . . . skrij se mej obleke . . . samo za hip . . .“

Zaklenila je za njim in utaknila ključe v nedrije. Nato odpre vrata in Pera stopi pred njo . . . Na okrogli mizici pod sliko zapuščene devojke v beli halji je gorelo diščeče olje z dolgim plavkastim plamenom . . . Perin obraz je bil bled kakor vosek in obrvi so se mu tresle. A kljub temu je

ležalo na teh razritih, globokih črtah nekaj smešnega in otročjega.

„Kam si ga skrila?“

„Pera, — ti praviš?“

Prašala je tako sladko in mehko, da je Pera dvomil za hip nad svojo težko slutnjo.

„Kurtović ga je videl, da je plezal k tebi . . . Lejla!“

Nenadno ga je ovladal strašen čut, pol blazne ljubosumnosti, izdane ljubezni in osvetoželjnosti . . . in izlil se je z vso svojo silo v ta divji, bolesten, proseči krik.

Lejla je ostala mirna in iztegnila je obe roki.

„Tu je moja soba . . . oglej se!“

Stal je nekaj časa neodločno, potem pa je vzela luč in premetaval po sobi, ne da bi se ozrl na svojo ženo; njegova tenka ustna so bila stisnjena in oči so pale globoko pod obrvi. Odgrnil je zástor pred posteljo, a hipoma ga je izpustil ter postavil svetilko na svoje mesto. Ko se je obrnil k svoji soprog, je bil njegov obraz tako spremenjen in upal od besnosti, da se mu je Lejla prestrašena umaknila.

„Ti nočeš . . . ti nočeš . . . ? Govori, duša . . .“

Ona je segla v nedrije.

„Tu imaš ključe . . . on je v šifonéru . . .“

Kakšen prešeren, zmageslaven smeh je zazvenel iz njenega grla v tistem trenutku, ko so zarožljali s ključi koščeni prsti Périni! Nagnila je glavo nazaj

in pritisnila roke na prsa . . . a na vsem belem, jasnem obrazu prekrasna otroška nedolžnost . . .

„Jadac!! . . . Pera, vila Bukičeva je moja . . . o . . . o . . . o . . .!“

Pera je obstal in gledal nanjo s širokim, nemumnim pogledom; nato pa je nakremžil obraz v troje dolgih gub in zalučil ključe po tleh.

„Bog te ubij!“

In zaloputnil je vrata za sabo . . .

Ko se je vrnil v kavarno, planil je nad Kurtovića ter ga dvignil za lase izza mize. Natakak je stal ob steni, stresal z glavo in jecjal v topem začudenju:

„Kako izvolite . . . gospod Josimović . . .?“

In Lejla se je sprehajala po tihih, sanjajočih alejah vile Bukičeve. Platane so šumele in kakor iz dragocenih vaz so plavali opojni duhovi iz kelihov tisočerih rož . . . Nekdaj, v tistih lepih časih Mathissona in Höltyja, pripovedovale so rože čudovite pravljice in listje je šepetalo o zaljubljenih skrivnostih . . . O Hölty, duša sentimentalna, kaj bi ti dejal, da bi slišal ono platano, ki stoji na najtišjem kraju Lejlinega vrta?! . . . Tvoj obraz bi zarudel in od hrepenenja bi padale solze iz tvojih očí . . .“

Marko je umolknil. Gospodična Koprivnikova je vzdihnila in njen obrazek se je zdel že bledejši in prozornejši k kor prej.

Vzlic temu si skušajo Nemci tudi sedaj pomagati s takimi sredstvi iz svoje stiske, in prav zadnji dnevi so nam prinesli dva poskusa, katera sta bila oba uprizorjena preko Budapešte posredovanjem tisti madjarskih elementov, kateri se najbolj poganjajo za odpravo dualizma.

Najprej se je raznesla vest, da je bila v Karlovih varih pod vodstvom Čehov zamovana zarota proti Madjarom. Trdilo se je, da so se Čehi dogovorili z zastopniki ogerskih Srbov, Slovakov in Rumunov, da uprizoré na Ogerskem veliko federalistiško gibanje v svrhu, da raztrgajo ogersko državo in osamosvojé rečene narode.

Madjari so se časih federalizma sploh zelo bali, zlasti pa vsacega federalistiškega gibanja na Ogerskem, saj mora madjarski živelj dominirati samo v centralistiško vladani Ogerski. Na to so Nemci računali pri svoji spletki, in nadejali so se, da vzmirijo javno mnenje na Ogerskem tako, da bo Banffy primoran zapustiti svojo doseđanje reservo glede cislitvanske krize, in da priskoči obstrukcionistom na pomoč proti Čehom Poljakom in Jugoslovanom.

Zajedno so Nemci uprizorili še drugo in še smešnejšo spletko. S starim, že povsem obrabljenim strašilom, s paslavizmom, skušajo zbegati dverne kroge in Madjare ter pridobiti poleg doseđanjih svojih podpornikov še diplomacijo in generaliteto za svoja naklepe.

Po vseh listih kroži vest, da organizirajo Mladočehi veliko akcijo v svrhu, da proklamirajo črnogorskega kneza voditeljem vseh Jugoslovanov. Vodstvo mladočeske stranke da je dalo v to svrhu slikati črnogorskega kneza in razširja to podobo v tisočih izvodih mej avstrijskimi Slovani. Drug dokaz je pa to, da je zemunsko pevsko društvo pri neki slavnosti pelo črnogorskega kneza poveljujočo pesem.

S takimi bedastočami delujejo Nemci, tisti Nemci, katerih je pečat izdajstva pritisnjen na čelo, katerih proslavljanje Bismarcka, romanje čez mejo, klicanje Pruske, naj intervenira, jasno svedoči, da delajo na pogin habsburške monarhije.

Sumničenje je toliko podlejša, ker so Nemci in z njimi združeni madjarski šovinisti nastopili z njim v času, ko je razmerje mej našo monarhijo in mej Črno goro jako neprijazno, ko se na Balkanu pripravljajo neodvisne države, da omeje in podkopljejo avstrijski upliv onkraj Save in ko torej merodajni krogi radi vsakemu pojavu pripisujejo večji pomen, kakor ga ima v istini.

Sumničenje, da se Čehi pehajo za to, da bi bil črnogorski knez proklamiran voditeljem južnih Slovanov, se je moglo roditi samo v blazni glavi in ni vredno, da bi se zavračalo, toliko manj, ker sta se obe rečeni spletki popolnoma izjalovili. Lojalnost avstrijskih Slovanov, izkazana sijajno pri neštetihih prilikah, je vzvišena nad vsak dvom in zato taka podla nemška sumničenja ne dosežejo niti našega zaničevanja.

V Avstriji živeči Jugoslovani si zvesto držé stare svoje monarhije, in so njih politična stremljenja glede razvoja balkanskih razmer, specijalno glede prihodnosti Bosne in Hercegovine, v direktnem nasprotju z dotičnimi aspiracijami črnogorskega kneza in vsega srbskega naroda. Nemci menda niti ne vedo, ali pa nečejo vedeti, da se avstrijski Jugoslovani, Hrvatje in Slovenci, poganjamo za združenje Bosne in Hercegovine s Hrvatsko in Dalmacijo, da je torej naša balkanska politika eminentno avstrijska, dasi vzlic temu ne tajimo in kar nič ne prikrivamo iskrenih svojih simpatij za ves srbski narod.

Merodajni krogi naj zvestobo in lojalnost narodov presojujejo po njih dejanjih. Ako to storé, spoznajo kmalu, da je habsburška monarhija izgubljena in obsejana na smrt, če pridje še kdaj na krmilo tisti elementi, ki so prisegli na nemškonacionarno idejo, in da so nje najzvestejši podporniki prav tisti narodi, katere Nemci sumničejo s paslavizmom.

Slovensko vseučilišče v Ljubljani.

(Na shodu slovenskih visokošolcev govoril stud. phil. Davorin Majcen.)

Častita gospoda! Po vsestranski temeljitem in stvarnem poročilu mojega gospoda predgovornika bi lahko brez vsake besede sprejeli predloženo resolucijo, ker smo vsi prepričani o potrebi in opravičenosti zahteve slovenskega naroda, da se ustanovi v Ljubljani slovensko vseučilišče.

Vendar mi bodi dovoljeno, da izpregovorim nekaj besed o velikem kulturno političnem pomenu bodočega slovenskega vseučilišča; ob jednom hočem

načrtati v glavnih potezah stanje slovenskega dijaštva na tujih vseučiliščih, posebej pa če stanje slovenskih akademikov v Gradcu, ker so mi to naročili moji ožji tovariši na graškem vseučilišču. — Gospoda moja! Vprašanje o slovenskem vseučilišču v Ljubljani za nas Slovence ni novo. Že pred 50 leti, ko je zavel tudi v Avstriji svobodnejši duh in so začeli narodi vstajati iz dolgoletnega političnega mrtvila in zahtevali glasno, kar se jim je zdelo za njihov gmotni in duševni napredek potrebno in koristno, že takrat nahajamo v kulturno političnem programu našega naroda kot jedno prvih točk: slovensko vseučilišče v Ljubljani. Poleg „Zjedinjene Slovenije“ je bila zahteva slovenskega vseučilišča gotovo najvažnejša in najdalekosežnejša; ti dve točki sta navduševali tisoče zavednih Slovencev, ki so trdno upali, da se njihove zahteve uresničijo, in da zasije slovenskemu narodu solnce lepše bodočnosti. Upali so, toda varali so se! Njihove lepe nade so ostale nade, slovenski narod je bil potlačen, boriti se je moral in se še dandanes bori za drobtine. V hudi borbi za politični vsakdanji kruh so izgubili njegovi voditelji prej omenjeni zahtevi starega programa iz vidika, zleli sta se jim preveč oddaljeni, fantastični, in slovensko vseučilišče in „Zjedinjena Slovenija“ sta postala idejala, o katerih je sanjalo tu in tam kako idejalno srce slovensko. Trezni politiki in voditelji narodovi se niso brigali za take gradove v oblakih. Nič pač ne osvetljuje bolje težavnega, klavnega položaja našega naroda, nič ni zanj značilnejše, nego to, da sta malone izginili ti dve zahtevi iz našega programa, vsaj za časno! Naši zastopniki se morajo leta in leta puliti za kak slovenski napis, dopis ali poštni pečat, za poluslovenske ljudske šole; in ako se nam posreči, da si priborimo par poluslovenskih gimnazijskih razredov, tedaj streljamo in zažigamo kresove, slavé zmago, — a čez leto dni nam vzemo še tisto trohico, katere smo se tako veselili. In tako se porablja narodove moči v boju za malenkosti, brez katerih nam pa ni možno dospeti do višjih ciljev, do naše kulturne naloga. Kdo bi se torej čudil, da dolgo časa ni bilo v Slovincih glasu po domačem vseučilišču? Narod naš in njegovi voditelji so delali in storili, kar so mogli in morali. Krivde ni na njih nobene.

Politični dogodki zadnjega časa so nas vzbudili in opozorili, da nam je treba nasproti velikim nakam in obšrtnim načelom močnih in brezobzirnih nasprotnikov izdatnejših kulturnih in političnih sredstev, katera nas jedino morejo rešiti iz sedanjega položaja. Tako so nam viharji, ki jih je povzročilo združeno velikonemštvo, posredno v korist.

Čestokrat so že povdarjali možje, ki stoje sredi političnih viharjev in dobro poznajo vzroke te hude borbe, namere nasprotujočih si elementov in posledice zmage ali poraza na tej ali oni strani, da gre v tem boju za odločitev bitke mej dvema svetoma in da je ta doba neizmerno resna in opasna. Opasna pa je gotovo uprav za naš narod bolje, nego za katerikoli drugi. In zato nam mora biti v veliko tolažbo in radost, da je slovenski narod baš v tem času spoznal važnost velikih kulturnih in političnih vprašanj, da se je ogrel zopet vsaj v nekem smislu za „Zjedinjeno Slovenijo“ — upajmo, da se nam ta idejal ne izgubi več izpred oči — ter da zahteva slovensko vseučilišče v beli naši prestolnici.

Morebiti bi se utegnil kdo izpodtikati ob to, da spravljam kulturno vprašanje o vseučilišču v preozko zvezo s politikom. Ali težko je ločiti, kar se skoraj ločiti ne da. Da so nas prisilili baš politični dogodki, da zahtevamo z vso silo slovensko vseučilišče, kaže, da je oboje v ozki zvezi. Gotovo bi bila politika nemškega naroda brez vseučilišč in brez tistih 800 vseučiliških profesorjev, ki tudi ne mislijo, da je mej vseučiliščem in politikom nepremostljiv prepad, popolnoma drugačna, nego je dandanes. In prav tako smo uverjeni, da bi se nam Slovincem v političnem življenju godilo drugače, ko bi nam ne trebalo danes vseučilišča šele zahtevati. Zajedno so naši politični nasprotniki tudi najhujši protivniki slovenskemu vseučilišču, kakor sploh vsaki slovenski šoli, ker dobro vedo, da bi taka kulturna institucija ojačila našo moč in zavarovala individualnost našega naroda nasproti tujim vplivom.

Tem nasprotnikom ne dokažemo nikdar, da je slovensko vseučilišče našemu narodu pogoj lepše kulturne in politične bodočnosti, ker negirajo našo

bodočnost samo. In če te ni, potem so seveda logično tudi njeni pogoji — mej njimi vseučilišče — nepotrebni, da, nemogoči! Več uvaževanja so vredni pomisleki tistih, ki menijo, da nam nedostaje pogojev, kateri so potrebni dobremu vseučilišču, izvršujočemu vsestranski svojo važno nalogo. Naša znanstvena literatura še v povojih ni, v nas Slovincih ni pravega duševnega življenja, ki bi oživljalo vseučilišče in mu privajalo svežih sil. Kdo bi trdil, da v takih premislekih ne tiči precej resnice? Tako hudi narodojaki nismo, gospoda moja, da bi bili ogorčeni radi takih razmotrivanj, češ, slovensko vseučilišče se bo lahko merilo z vsakim drugim v kateremkoli oziru! Vender bi se dalo navesti nasproti takim domačim in tujim skeptikom, da ne zahtevamo izključno slovenskega vseučilišča, ampak urejeno naj bi bilo tako, da bi zadoščalo tudi potrebam vseh drugih narodov, ki prebivajo na jugu te države. Ne želimo si seveda nemškega vseučilišča, na katerem bi se vrgla slovenskemu narodu tudi kakakost! In znanstveno slovenstvo in živahno duševno življenje se je tudi v Nemcih in drugod začelo šele z ustanavljanjem višjih učilišč, dočim je prej vladala i tam velika suša. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 30. avgusta.

Nagodbena pogajanja so ostala tudi v soboto brezuspešna. Cesar je sprejel grofa Goluchowskega in včeraj so bili tudi ogerski ministri v avdijenci pri cesarju. Kakor poročajo budipeštanski listi, bode cesar sam odločil, ali naj se reši gospodarska nagodba mej Avstrijo in Ogersko hkratu s kvotnim vprašanjem ali ne. To se bo odločilo bajé še danes, ko sprejme cesar oba ministerska predsednika. „Magyarország“ piše, da je sklenil baron Banffy odstopiti še pred 5. septembrom, ako izprevidi, da se ogerskim zahtevam ne bo zadostilo. — Glede uspehov ministerskih posvetovanj pod predsedstvom cesarja se javlja, da hoče poskusiti naša vlada še jedenkrat ustavnim potom, z državnim zborom dognati nagodbo. V to svrhu se skliče parlament v drugi polovici septembra. Ako se ta eksperiment ponese, uravna si Ogerska samostojno svoje razmerje do Cislitvanske. Kako misli doseči vlada to, da bo parlament mogel redno poslovati, ni znano.

Zaupen shod mladočeskih zaupnih mož, t. j. državnih, deželnih poslancev in nekaterih politikov, se je vršil v petek. Shod se je bavil z vsemi eventualitetami, katere more roditi sedanji položaj. Mladočehi so pripravljani na vse. Pri shodu se je povdarjalo, da klerikalizem v Avstriji splošno naréša ter se je sklenilo odločnejše nastopati proti njemu. Dejstvo, da je katoliška nemška stranka v desničarski večini, vpliva jako na postopanje drugih strank proti klerikalizmu.

Proti Poljakom „Neue Freie Presse“ in „Ostdeutsche Rundschau“ sta prinesli te dni infamna članka proti Poljakom na Pruskem, Ruskem in Avstrijskem. Germanizacija Poljakov se zdi „N. Fr. Pr.“ velezasluzno kulturno delo ter poveljuje Bismarcka, ki je ponemčil toliko Slovanov. Človeku se gabi, ko čita take surovosti v glasilu avstrijskih „liberalcev“. „Ostdeut. Rundschau“ pa dokazuje, da morajo ostati Poljaki zvesti vsaki vladi, češ da se morajo zahvaliti za svoje mandate le vladi zato pa morajo plesati, kakor jim vlada gode. Wolfovo glasilo zatrjuje, da bo vlada že sama skrbela za to, da pojdejo Poljaki v novo nemško večino.

Finančne kalamitete papeža. Na nemškem katoliškem shodu v Crefeldu je govoril tudi dr. Schmitz, škof v Koloniji, o finančni stiski papeža, oziroma o usihanju takozvanega „Petrovega vinarja“. Škof je dejal: Vprašanje „Petrovega vinarja“ je res poslalo že katoliška kalamiteta ter je prav sedaj jako pereče. Sv. oče potrebuje za neobhodne stroške splošne cerkvene uprave na leto vsaj 7 milijonov. 3 milijone dobi redno iz vira, katerega pa ne smem povedati. Ostale 4 milijone pa morajo zbrati katoliki vsega sveta. Pred štirimi leti je prišlo „Petrovega vinarja“ toliko, da je mogel sv. oče dati tudi izredne podpore. Sedaj pa se ga nabere komaj za 2½ mil. Ako pojde tako dalje, zaide sv. oče v najhujšo denarno stisko. Vzroki, da „vinar“ usiha, so različni. Špansko-ameriška vojna je pobrala vse dohodke iz Amerike in Španije. Tudi iz Francije že 10 let ne prihaja več dosti. Nobena

pa se da manj „Petrovega vinaria“ kakor — Avstro Ogerska. Papež se je že dvakrat obrnil do škofov z milo prošnjo, naj ga rešijo iz silne stiske ter naj prirejajo vsako leto cerkvena darovanja. — Tem izvajanjem nasprotuje vest, katera je krožila že večkrat po raznih listih, da ima papež 80 mil. frankov privatnega premoženja.

Bismarck in njegovo imetje. „Bayer. Vaterland“ poroča, da je zapustil Bismarckov oče majhno, a zelo zadolženo posestvo. L. 1866. pa se je izročila Bismarcku iz pruskega vojnega fonda dotacija 1.200.000 mark. S tem si je kupil graščino Varsin. L. 1871. je dobil Bismarck drugo dotacijo: Sasaki les v Friedrichsrube, ki je bil cenjen že takrat na 6 milijonov mark; 14 let pozneje, za 70. rojstveni dan je bil „od naroda“ v dar Schönhausen, kupljen za 1.250.000 mark. To troje posestev je Bismarck tudi svojim otrokom zapustil. Prav toliko imetka pa je zapustil Bismarck v gotovini, katero si je pridobil zlasti po zaslugah Rothschildovega agenta, Bleichröderja. Bleichröder je bil Bismarckov finančni zastopnik od l. 1857, zato pa je imel pristop vedno v kancelarjevo palačo. Smel je vstopiti tudi takrat, ko ni sicer smel priti blizu nihče. Bleichröderjevo imetje se je od l. 1866., ko je imel samo 3 mil. mark, doseglo povečalo na 500—600 mil. mark. Prav toliko pa je znašal tudi Bismarckov naloženi kapital. Koliko je mogel Bleichröder „pridelati“ z Bismarckovo pomočjo, kaže n. pr. slučaj, ko so padli nakrat ruski papirji, in ko so — po Bismarckovi volji — dobili zopet nakrat visoko vrednost. Bankir in kancelar sta hodila roko v roki, in milijoni so deževali v lepi slogi na oba.

Ruska vlada je naročila v inozemstvu, zlasti v Nemčiji, po ukazu carja za 90 milijonov rubljev novih bojnih ladij. Sedaj pa se ustanovljajo po inicijativi vlade v luki Windau, ki je vedno ledu prosta, ladijedelavnice. Poslej se bodo torej ladije izdelovale doma, vsled česar ostanejo vsi milijoni, katere je dobilo doslej inozemstvo, v Rusiji. Rusija se tako počasi na vseh poljih emancipuje tuje pomoči ter producira vse iz svojih sredstev.

Briti in Menelik. Na Angleškem vzbuja vedenje kralja Menelika Abesinskega skrbi. Briti bi namreč radi pregnali Mahdija iz Chartuma ter zasedli tudi pokrajini Ghetalef in Gellabet. Te dve pokrajini pa si hoče prisvojiti tudi Menelik. Menelik se zato pripravlja na odpor ter se ne boji niti Britov in Italijanov skupaj.

Dopisi.

S Štajerskega, 26. avgusta. V Celju je bilo v nedeljo 14 t. m. vse po koncu, mlado in staro; ali vse ni demonstriralo in napadalo. Mej na padovalci in razgrajalci so bili v velikem številu zastopani nemški dijaki in mladi ljudje, katerim se je po vsi zunanosti videlo, da so dvojbene eksistence, katere se dajo porabiči za vse, pravi fakini in mej njimi pravi capini katerih bi se sramoval ne rečem vsak olikan človek, ampak — vsak rovtar! In ti fakini in capini so poleg zapeljane šolske mladine zastopali nemštvo! Zraven teh slavni zastopnikov nemške kulture menili so tudi posamezni nemški kričači, da se morajo pokazati i skazati s svojo nemško olikanostjo. Odlikoval se je tudi ženski spol, ki je glasno dajal duška svoji nevolji, da se Slovincem ni zgodilo nič hujšega. To so vam rahločutne duše, te nemške krasotice! Polcija je zahtevala žandarstvo in vojaško asistenco, da bode Slovence ložje strahovala, in da bode lahkovernemu svetu dokazala, kaki surovi barbari so ti Slovenci. Vojaki niso v nikako akcijo stopili, stali so le na vhodu v nekatere ulice in na Cesarja Jožefa trgu, da Slovenci ne bi v večjem številu hodili, koder bi hoteli. Celjski fakini so bili s to vojaško stražo prav zadovoljni, saj jih vojaki niso najmanj ovirali, da se ne bi mogli zbirati ali gibati, kjer so hoteli, razun par ur na Cesar Jožefovem trgu, in vedeli so, kje jim je na Slovence čakati. Žandarji niso bili v svoji službi samostalni, marveč podrejeni policiji; vršili so le povelja celjske policije, vendar so tu in tam v obrambo Slovencev več storili, kakor je bilo policiji in njenim varovancem ljubo; odtod zabavljanje celjskih razgrajalcev, da se žandarji ne znajo olikano vesti. Celjskih fakinov je bilo mnogo, vendar ne toliko, da bi jih celjska policija ne mogla krotiti, ako bi jih hotela; asistenca proti njim torej ni bila potrebna. Vse je bilo naperjeno le proti Slovincem. Celjski mob je tudi to prav dobro vedel in vedel je, da mu je do neke meje slobodno izzivati, sramotiti, psovati in napadati mirne Slovence. Kako bi si bil sicer upal vse to počenjati vpricho varstvenih organov?

(Tu je bilo konfiskovanih 17 vrst.)

Da bi se bili olikani Nemci demonstracij dejansko udeležili, tega nisem mogel opaziti, ali

jeden madež pada tudi na njihovo čast, in ta madež se lahko izbrisati ne da. Oni so vedeli, kaj se pripravljajo; in kaj so storili, da bi se ne skrunila nemška in sploh človeška čast? Oni so človeka ponižujoče nesramnosti zastopnikov nemške robotosti mirno gledali in morebiti tudi odobraval; kajti, ko bi jih ne odobraval, morali bi vendar v rešitev svoje časti proti toliki surovosti, katera se je godila v imenu nemštva in nemške kulture proti pohlevnim in mirnim Slovincem, javno protestovati. A tega niso storili. Slovenci iz celjske okolice so vdobili zopet lep nauk, kako se jim je v bodočnosti vesti proti svojim ljubeznivim prijateljem nemške kulture. Slobodno je kmetu prodajati svoje pridelke, komur hoče, in kupovati, kar potrebuje, kjer hoče. V tem oziru bi bila potrebna stroga organizacija. Besede same ne pomagajo. Na delo! Kako delajo celjski Nemci s Slovinci, kateri so se slavnosti udeležili, ali pa le svojih simpatij za Slovence niso mogli skriti? Učimo se od Nemcev brez ozirnosti! Da, učimo se od Nemcev, kjer je to potrebno in koristno. Priporočal bi v tem pogledu prirediteljem celjskih slavnosti, naj blagovolijo vzeti na znanje dopis o teh slavnostih v „Tagespost“ od 16. t. m. in naj se okoristé z njim pri snovanju bodočih veselí. Nemški listi, kateri so poročali o teh slavnostih, ter se širokoustno bahali, kako so jo nepovabljeni gostje v Celju od braniteljev nemštva skupili, kako so bili sprejeti in iz Celja spremljeni, sicer niso za dlako boljši od fakiške drubali, kateri dragovoljno odpirajo svoje predale, ali brez nauka vendar le niso za nas. Ko bi ga le hoteli umeti in ravnati se po njem! Celjski Slovenci so svoji in slovenski časti dolžni, da priredé prej ali slej slovensko slavnost, kateri se strupeni nasprotniki ne bodo rogali. Jezé naj se pené naj se, kolikor jim drago, — ali rogati se nam ne smejo več! Celjske Slovence pa naj pri tem dejansko in krepko podpirajo vsi Slovenci in vsa organizovana slovenska, posebno sokolska društva. Hišni gospodarji „Narodnega doma“ v Celju pa naj se svojih dolžnosti vsem gostom v polnem obsegu zavedajo, in slavnost bode imela vse drugo lice.

(Tu je bilo konfiskovanih 10 vrst.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. avgusta.

— **(Konfiskacija.)** Tudi včerajšnja številko našega lista nam je zaplenilo c. kr. državno pravdníštvo. Povod konfiskaciji je dal dopis s Štajerskega, v katerem se je govorilo o postopanju celjske policije povodom zadnjih slavnostij in je bil dodan nasvet, kako naj se v prihodnje poskrbi za osebno varnost udeležnikov. O tej konfiskaciji bodemo jutri obširneje govorili.

— **(„Slovenčeva“ resnicoljubnost)** se je zopet jedenkrat pokazala v pravi luči in sicer v taki, ki dela čast duhovnikom okrog tega lista. Tri dni je „Slovenec“ obrekoval gospo dr. Tavčarjevo in šele v soboto je priznal, da rečena gospa njej očitanih, za delavski stan žaljivih besed ni izgovorila, je torej priznal, da je obrekoval in da si je dotične nemške besede naravnost izmislil. S tem je ta stvar, ki je neizmerno povzdignila ugled prizadetih duhovnikov in njih glasila, za nas končana, in tudi stud. iur. g. Vodušek lahko z mirno vestjo prezre „Slovenčeva“ zavijanja, toliko bolj, ker „Slovenec“ svojih prič ni imenoval, a dokler tega ne stori, mu itak živa duša ničesar ne verjame.

— **(Akad. ferijalno društvo „Sava“.)** Pri občnem zboru akad. fer. društva „Sava“ dne 19. t. m. izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik: ing. Krsnik Janko, podpredsednik: iur. Varl I, tajnik: Logar Hinko, blagajnik: iur. Bončar Anton, odborniki: iur. Svetek Anton, tech. Schweitzer Rudolf, iur. Andrej I, iur. Marinček Matija, preglednika: phil. Reisner Jožef in phil. Jesenko Fr. Poverjeniki za okrožja: iur. Pustoslemšek in iur. Majcen za Štajersko; iur. Ferd. Müller za Koroško; iur. Komavec za Goriško. Prihodnja odborova seja bode v četrtek dne 1. septembra na galeriji „Sokolove“ telovadnice ob pol 3. uri popoldne. V četrtek dne 1. septembra zvečer je prvi sestanek ljubljanskega okrožja v gostilni pri Zajcu na Rimski cesti. „Savani“ in starešine vabijo se k obilni udeležbi. Začetek točno ob 8. uri.

— **(Klub slov. biciklistov „Ljubljana“.)** Iz odbora se nam piše: Predno se konča kolesarska sezona, priredi naš klub še dve slavnosti. Prva se bode vršila dne 11. septembra in bode strogo interna. Naš klub bode ta dan izročil v porabo novo vežbališče. Program za to slavnost je določen tako-le: 1. Od 9.—10. ure zjutraj sprejemanje gostov pri „Lloyd“u. 2. Ob 11. uri slavnostna izročitev novega vežbališča svojemu namenu in pogoščenje delavcev. 3. Ob 3 uri popoldne občni zbor „Zveze slovenskih kolesarjev“ v novem vežbališču. 4. Po občnem zboru izlet po dogovoru, oziroma prijateljski sestanek v „Narodnem domu“. Druga slavnost se bode pa vršila dne 18. septembra t. l. in sicer bode to zadnja letošnja narodna dirka,

katero bomo z ozirom na cesarjev jubilej imenovali „jubilejsko dirko“. Program za to dirko še ni natančno sestavljen, vendar lahko že danes izdamo, da bode glede interesantnosti posameznih programskih točk presegala vse svoje prednice. Priredijo se namreč predvožnja, medvožnja, vožnja za kvalifikacijo in odločujoča vožnja. Zanimanje za dirko od strani bratov Hrvatov je prav veliko. Pričakovati smemo torej precejšnje vdeležbe tudi od te strani. Na dan dirke zvečer, upamo, bode združil dobrodelni koncert, ki se bode vršil na vrtu „Narodnega doma“ povodom razdelitve daril, in katerega dohodek se je namenil posreženim Sinjanom, vse narodno misleče občinstvo. Prjave dirkačev vsprejema g. Fran Gombač, deželni vinarski potovalni učitelj in blagajnik klubov; v njegovi odsotnosti pa gg. Ernest Koželj ali Ivo Devčić, klubova rednika. Training se prične še ta teden, in sicer bode redni training vsak dan od pol 6. do pol 7. zvečer na slovenskem dirkališču.

— **(Domobranski okrajni naredniki)** službujoči pri okrajnih glavarstvih se vsled cesarske odločbe uvrste mej domobranske uradnike.

— **(Domača umetnost)** Kakor je našim čitateljem že znano, priredi „Slovensko zidarsko in tesarsko društvo“ v Ljubljani dne 4. septembra veliko narodno slavnost povodom blagoslovljenja svoje nove zastave. Ta zastava, z zlatom in svilo na svilenem fondu bogato in barvokrasno vezena, je delo domače umetnosti ter je bila izdelana po načrtih in narisih akademičnega slikarja gosp. Ign. Zeplichala, učitelja na c. kr. strokovni šoli za umetno vezenje v Ljubljani, v ateljeju tega zavoda pod vodstvom učiteljice g. Ane Šmid po absolventinjah strokovne šole. Na jedni strani zastave nahajata se v srednjem delu na modrem svilenem fondu grba zidarjev in tesarjev, nad njima pa grb arhitektov, slikarjev in kiparjev kot obrazovnih umetnikov. Okolo grba obrazovnih umetnikov vijeta se dve palmovi vejici kot simbol zmagoslavja, grba zidarjev in tesarjev pa sta okrožena z divno izmišljeno ornamentiko stilizovanih cvetic in raznega sadja, simbolično izražajoč, da dobro delo najde primerno priznanje. Nad grbi je z zlatom vezen napis „Slovensko zidarsko in tesarsko društvo“. Krajci in vogli te strani okrašeni so z barvokrasno borduro in lepo ornamentiko. Na drugi strani zastave je fond belosvilen. Tu obrača v prvi vrsti nase pozornost na nekakem podnožju sedeča veličastna postava arhitekture; v desni roki ima krožilo, z levo pa drži risalno desko, na kateri je videti načrt cerkve v romanskem slogu. Leva noga opira se na stolpni kapitel. Monumentalna postava, slovesna resnoba, ki odseva v duhovitih potezah oblčja, vtelesuje v idealnem plemenito arhitekturo. Na podnožni tablici videti je v zlatih črkah društveno geslo „Stavbe lepa oblika naj bode naša dika“. Na desni arhitekture vezena je letnica ustanovitve društva, 1897, okrožena z lovorovo vejico, na levi pa letnica blagoslovljenja zastave 1898. Tudi ta stran zastave obrobljena je z borduro in okrašena z lepo komponiranimi vogli v barvokrasnem vezenju. Zanimiva je zastava zlasti zaradi svoje slovenske ornamentike. Kovinska dela pri zastavi izvršila je domača tvrdka L. Tratnik, držalo pa je po načrtu g. Zeplichala izgotovil g. Josip Stirn, delovodja c. kr. strokovne šole v Ljubljani. Zastava je v vseh svojih delih pravi umotvor in dela čast ne le gospodu Zeplichalu nego tudi obrtni strokovni šoli, ki je tudi pri tej priliki dokazala, da se mere meriti z vsakim zavodom te vrste v naši državi.

— **(Komarjeva nedelja v Šiški.)** Komarjeva nedelja privabila je v nedeljo izredno mnogo občinstva v sosedno Šiško. Vse gostilne bile so natlačene polne, plesalo se je in pelo in vse je bilo „židane volje“. Tudi kovaški pomočnik Filip Vavpotič bi se bil rad udeležil zabave, a manjkalo mu je „drobiža“. Mej prijatelji, ki so šli „na komarjevo“ v Šiško, opazil je Vavpotič tudi pomočnika iz podkavske šole na Poljanah Franceta Mencingerja; ker je kot vajenec par let bival v podkavski šoli in poznal hišne razmere ter vedel, da ima Mencinger svoj prihranjeni denar spravljn v svojem kovčegu, hitel je na Poljane, odprl Mencingerjevo sobo in z dletom tudi kovčeg ter vzel 40 goldinarjev. Potem je najel fjakarja ter se odpeljal v Šiško. Vrnivši se domu, je Mencinger koj opazil, da je okraden. Sumil je takoj, da mu je denar vzel Vavpotič, katerega je videl v Šiški. Šel ga je takoj iskat in obvestil je o tatvini tudi mestno policijo in orožnike v Šiški. Ukradeni denar se je našel pri Vavpotiču, kateri je tatvino že priznal. Mestna policija izročila ga je deželnemu sodišču.

— **(Polijska vest)** Na južnem kolodvoru ljubljanskem bil je danes aretovan 19letni kmetijski fant Ivan Samadi iz Pogorelca v okraju novo-meškem, ker se je nameraval izseliti v Ameriko, predno je zadostil vojni dolžnosti. Aretovanec izročil se je tukajšnjemu okrajnemu sodišču.

— **(Osebne vesti)** Pravna praktikanta pri okrožnem sodišču v Novem mestu gg. Metod Dolenc in Milan Škerlj sta imenovana avskultantoma.

— **(Umrl)** je v nedeljo v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu absolvirani jurist gosp. Franc Muhič star 25 let. Bil je svoječasno predsednik akad. društva „Slovenije“ na Dunaji ter jako nadarjen mladenič, ki je imel pred

saboj najlepšo bodočnost. Pokojnik bil je jedini sin učitelja g. Fr. Muhiča, katerega je kruta usoda ta mesec hudo zadela, kajti pred jednim mesecem umrla mu je soproga, a sedaj še njegov jedini up na stara leta. Bodi pokojniku prijazen spomin!

— (Žensko uradništvo pri državnih poštah in brzojavah) Dne 1. septembra stopi v veljavnost naredba, katera je za žensko uradništvo pri poštah, brzojavah in telefonskih državnih uradih največje važnosti. S to ministersko naredbo je žensko uradništvo normativno urejeno in bodo s rečenim dnevom dobre tri petine uradnic stalno nastavljenih ter deležne tistih pravic kakor moški. Tudi v materialnem oziru je ta odredba velike važnosti za uradnice, ker jim odlej v slučaju bolezni ali dopusta ostane plača celo leto, dočim so jo doslej v tacihi slučajih dobivale samo mesec dni. Poštne, brzojavne in telefonske manipulacije so sedaj po tej naredbi v istem razmerju z državo, kakor uradniki državnih železnice in to je že nekaj vredno.

— (Iz Smartna pri Litiji) se nam piše: Mnogobrojnim slavnostim, katere se vrše letos zlasti po slovenskih pokrajinah, pridružilo se je tudi naše pevsko tamburaško društvo „Zvon“. S pomočjo zadovoljnih prispevkov vrlih Šmarčanov razvili bomo 8. septembra svojo zastavo v proslavo cesarjevega jubileja. Zastava, belo rudeča, katero so izvršile gđ. učiteljica Demšar in nje sestra, ter premarljive gospice Jakličeve, je iz težke svile, je bogato z zlatom in svilo veziljena. Na dan slavnosti pripele bodo omenjene gospice lep trak v narodnih barvah z napisom v spomin jubileja in s podobo sv. Cirila in Metoda kot dar šmartinskih narodnjakinj. Vse delo, zastava in trak, izdelano je tako fino, da dela požrtvovalnim gospicam vso čast. Zastavi bodo kumovala obče čislana gospa Zoretova, poznata rodoljubkinja šmartinske doline. Slavnost utegne biti tako sijajna, kakoršne Šmartno še ni videlo, kajti do sedaj so se prijavila sledeča društva: „Slavec“, „zagorski Sokol“, „Zvezda“, „Zidarsko in tesarsko društvo“, „Zvon“ iz Trbovelj, gasilno društvo iz Litije in domače s korporativno udeležbo, „Celjsko pevsko društvo“, „bralno društvo iz Litije“, „Struna“ iz Vač po deputaciji. Slavnostna društva, katera se nameravajo še prijaviti, prosimo, da vpošljejo svojo prijavo v najkrajšem času, da bode mogoče vse potrebno ukreniti glede obeda itd. Istotako naj se prijave radi banketa, kateri bo pri g. A. Golobarju v velikem salonu g. Iv. Wakonika, vsaj do 4. septembra upošljejo odboru. Ker je zveza z Ljubljano, t. j. prihod z mešancem in odhod s ponočnim poštnim vlakom, kakor tudi Zidanemu mostu jako ugodna, prijavi lo je tudi več rodovin svojo udeležbo. Za te in vse drugo, ki se še oglasi, stali bodo vozovi na litijski postaji v poljubno uporabo. Vsem udeležnikom kličemo že danes: Dobro došli!

— (Iz Peč pri Moravčah) se nam piše: V dolinici prijetni — Je ljubi moj dom“, te besede narodnega pesnika smejo Pečanje obračati na se. Nekako sama za se, proč od drugega sveta leži skrita mej gorami njihova ljubka domačija. Da, lep je ta svet, in čvrsto, prijazno ljudstvo prebiva todi; ljudstvo, mej katerim se da pošteno zabavati, o čemer nas je prepričala zadnja nedelja. Obhajalo se je ta dan ondi cerkveno „žegnanje“ in ob jednem cesarska slavnost ter blagoslovljenje nove šolske zastave. Popoldne ob treh pričela se je slavnost. Najpreje se je v cerkvi blagoslovila zastava; kumovala ji je vrla gospa Jera Mal iz Peč. Na to pa je vpričo šolske mladine in vpričo množice ljudstva, ki je bilo prispelo od daleč in blizu, govoril slavnostni govor gospod Josip Bizil, peški učitelj. V kratkih, a navdušenih besedah je popisal navzočim življenje ljubljene našega cesarja in končal s trikratnim „Živio“. Potem so pa nastopali na nalašč zato pripravljenem in lepo okrašenem odru domači učenci in učenke, ki so lepo in razločno deklamovali različne odlomke iz življenja našega vladarja. Posebno pozornost je vzbujala nežna hčerka gospoda učitelja, napravljena v pristno stari narodni noši. Ljudstvo se je mladim govornikom in njihovemu gotovemu nastopu kar čudilo. Mnogo truda je imel z njimi gospod učitelj Bizil; na tem mestu mu bode izrečena hvala, pa tudi čestitanje, da ima tako vrla in tako nadarjeno šolsko mladino. Ko so se končale deklamacije, odkorakala je šolska mladina, na čelu ji krašnja godba, ki je pri celi slavnosti krepko in točno svirala, na „Banfurjev vrt“, kjer so ji domači mladino ljubi priredili pogoščenje. Veseli in srečne zadovoljnosti žarečih lic, obdarjeni bogato z ukusnimi jestvinami, zapustili so otroci vrt, kjer se je na večer razvila živahna prosta zabava. Ob sviranju godbe vrteli so se kar na vrtu mladi pari; v odmorih pa smo se radovali nad krasnimi pevskimi točkami, katere je proizvajal vrli „moravški kvartet“ pod vodstvom neumornega svojega pevovodje g. nadučitelja moravškega, Janka Tomana. Tako se je lepo, brez posebnega sijaja, a tem prislejše vršila v Pečah cesarska slavnost. G. učitelj Bizil je lahko ponosen, da je to slavlje, za katero ima on največ zaslug, uspelo tako vrla. Vidi se, da se da tudi v priprosti gorski vasi prirediti kaj lepega, ako je tu človek, ki zna stvar prav v roke prijati. Na tem mestu bode tudi izrečena topla zahvala vsem onim dobrotnikom, ki so s svojimi prispevki pripomogli, da se je napravila pri peški šoli nova zastava,

kakor tudi onim, ki so pogostili našo šolsko mladež, kateri gotovo ostane ta dan neizbrisen in katera se bode pod znamenjem nove zastave gotovo tem marljiveje in uspešneje učila.

P. Pretršan.

— (Idrijski visokošolci) prirede — kakor smo že naznanili — dne 3. septembra v Idriji koncert s plesom. Vzpored: Slavnostni govor. I. 1. Joh. Brahms: Ogerski plesi, čveteroročno na glasovir; igrate gospici: Antonija Janočna in Anica Lapajnetova. 2. a) Gust. Ipavic: „Savska“; b) Iv. pl. Zajc: „Ljubica“, moški čveterospev. 3. a) W. A. Mozart: „Vijolita“, b) Erik Mayer-Helmund: „Čaroben spev“, sopran solo, poje gospica Ana Lapajnetova s spremljevanjem glasovira. 4. Hrabroslav Volarič: „Gospodov dan“, mešani čveterospev. 5. Paukner Ivanovič: „Nos gospoda sodnika“, šaljivi moški čveterospev s spremljevanjem glasovira. II. Ples.

— (Iz Spodnje Idrije) se nam piše: Dne 21. avgusta t. l. priredilo je tukajšnje županstvo v zvezi z domačimi društvi in šolsko mladino slavnost v proslavo cesarjeve petdesetletnice. Na predvečer bile so hiše jako lepo razsvitljene ter z cesarskimi in narodnimi zastavami okičene. — V nedeljo bila je ob 10 uri slovesna sv. maša, katere se je udeležil občinski odbor, razna društva in obilo občinstva. Popoldnanska slavnost se je prav sijajno izvršila, k čemur so zlasti mnogo pripomogla vsa vrla idrijska društva in gg. gostje, na čelu jim c. kr. rudniška godba, korporativno došla v naš kraj. Pri slavlolu pred vasjo pozdravil je gosp. župan Ivan Kenda v imenu občine vse došle goste veterane, gosp. nadučitelj L. Punčuh nazdravil je vrlemu „Sokolu“, gosp. V. Čibašek pa ognjegascem, delavskima bralnim društvoma in čitalnici. Naše domače vrla ženstvo v narodnih nošah pripenjalo je gostom sveže šopke. Pozdravom sledili so gromoviti živio-klici. Od slavloloka razvil se je slovesen spred po vasi mimo šole, kjer se je pridružila tudi šolska mladina, ter šel na jako okusno olepšani slavnostni prostor, kjer se je takoj pričel vzpored veselice. Šolska mladina je predstavljala dve igri. Temu sledile so pesmi mešanega zbora tukajšnjega bralnega društva in slavnostni govor, po katerem je godba zaigrala cesarsko pesem. Gospica Antonija Dimnik je izborna deklamovala pesem „Cesarju Francu Jožefu I.“ ob petdesetletnici slavnega vladanja. V igri „Sv. Germana“ pokazali so naši domači diletantje svojo nadarjenost, ter želimo, da bi le še večkrat nastopali. Med posameznimi točkami svirala je prav dobro c. kr. idrijska rudniška godba. Pri slavnosti so bila zbrana vsa domača in idrijska društva, bili so združeni vsi stanovi, zastopana je bila domača in idrijska duhovščina, obe županstvu, zastopniki vseh idrijskih c. kr. uradov in obilo število drugih gostov. Kakor je bila ob sklepu vzporeda izražena zahvala vsem udeležencem slavnosti, tako izrekamo tudi sedaj prav prisležno zahvalo vsem slavnim društvom in častitim gostom, kateri so povzdignili veselico. Hvala gre pa tudi gosp. županu Ivanu Kendi za obilni trud in prepustitev lepega prostora v namen slavnosti.

— (Slovensko bralno društvo v Tržiču) bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo 4 t. m. ob 3. uri popoldan, z običajnim dnevnim redom.

— (Radi roparskega umora) je bil v soboto pri novomeškem okrožnem sodišču na vešala obojeni 22letni F. Režek iz Cikave. Umril je, kakor smo svoj čas poročali, na Gorjancih blizu studenca pod sv. Jero sopotujočega delavca J. Kastrevca iz Gaberja, in sicer zato, ker je vedel, da ima ta nekaj blizu sedem goldinarjev denarja pri sebi, za katerega si je hotel zločinec obleko kupiti. — Režek je bil že jedenkrat 13 mesecev zaprt, ker je svoji materi grozil, da jo hoče usmrtiti.

— (Štajerska odvetniška zbornica) je imela v nedeljo svoj izredni občni zbor, kateri je bil sklican, da se izreče zbornica o prošnji 26 slovenskih odvetnikov, naj se za Spodnji Štajer ustanovi posebna zbornica. Shoda se je udeležilo 85 odvetnikov. Zbornica se je seveda izrekla proti ustanovitvi posebne zbornice za Spodnji Štajer, češ, da taka posebna zbornica ni potrebna, in da bi slabo uplivala na justico. Da se ti štajerski odvetniki le ne sramujejo, nastopati s tako neumnimi argumenti! Moško in pošteno bi bilo, da so naravnost povedali, da nasprotujejo razdelitvi zbornice, da bi mogli še nadalje zatirati slovenske odvetnike. Občnega zbora se ni udeležil noben slovenski odvetnik. To je bilo dogovorjeno; a če je bila to prava taktika, je dvomljivo.

— (Volilni shod) poslancev dr. Gregorca in dr. Jurtela bode dne 4. septembra t. l. na Črni gori pri Ptujju, ne pa pri sv. Janžu na Dr. polju.

— (Telovadno društvo „Celjski Sokol“) proizvajalo bo pri veliki slavnosti na Vranskem dne 8. septembra: I. Telovadbo in skupine na dveh drogih od 8 telovadcev. II. Atletske in gimnastične produkcije od atletskega kluba „celjskega Sokola“. III. Telovadske igre od celega društva. Telovadba vršila se bo na prostem na zato nalašč prirejenem prostoru.

— (Družbe sv. Cirila in Metoda) moška podružnica v Št. Juriju ob južni železnici je vpisala za 1897 l. 37 gl., isto tako ženska podružnica tam 37 gl.; obe vkup torej svoto 74 gl. S tem naj se popravi „Vestnikovo“ nepopolno poročilo.

— (Osebnost vest.) Dvorni kaplan na Dunaju, gosp. dr. Fran Sedej, je imenovan kanonikom v Gorici.

— (Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku) priredi v nedeljo dne 4. septembra 1898. s sodelovanjem sledečih pevskih društev: „Ljubljana“ iz Ljubljane, „Danica“ iz Kontovelja, „Adrija“ iz Barkovelj, „Zarja“ iz Rojana, „Slovensko pevsko društvo“ in „Kolo“ iz Trsta, „Nabrežina“ iz Nabrežine, „Zvon“ iz Opčin, „Pevsko in bralno društvo“ iz Lonjerja, „Skala“ iz sv. Križa ter pevskazbora iz Bazovice in Padriča veliko slavnost desetletnice in blagoslovljenja zastave, kateri kumeje gospa Felicita Goriup soproga deželnega poslanca. Pri slavnosti svirala bode veteranska sokolska godba iz Prvačine. Pri banketu stane kuvert 1 gl. — Vstopnina h koncertu 30 kr. za osebo, sedež 10 kr. — Za vsako točko plesa bode plačati 10 kr. Prijave za banket se sprejmejo le do dne 2. septembra.

— (Iz Trsta) se nam poroča: Po grozni, dolgotrajni suši, katero je zlasti hudo občutil naš okoličan, je začelo včeraj deževati. Ljudje so dežja tako veseli, da se ne da popisati.

— (Ponarejalci denarja.) Tržaška policija je aretovala strojarja Huterja in ključarja Waitza, katera sta bila na sumu radi ponarejanja denarja. V Huterjevem stanovanju je našla 500 dobro ponarejenih komadov po 20 vinarjev in več ponarejenih goldinarjev. Zajedno je dognala, da ta družba ponarejalcev ni bila v zvezi s ponarejalci laške narodnosti, kateri so bili pred kratkim aretovani v Trstu in v drugih primorskih mestih.

— (Razpisane službe.) Na jednorazredni ljudski šoli pri Sv. Gregorju mesto učitelja in voditelja z letno plačo 500 gl. 30 gl. funk. priklade. Prošnje do dne 20. septembra okr. solskemu svetu v Kočevju. — Pri okr. sodišču v Žužemperku mesto uradnega sluga z letno plačo 250 gl., 25% aktivitetno priklado in uradno obleko. Prošnje do dne 15. septembra predsedstvu okrožnega sodišča v Novem mestu. — Pri okr. sodišču v Senožečah, event. pri kakem drugem okr. sodišču mesto sodnega uradnega sluga, event. mesto pomožnega sluga ali jetniškega paznika. Prošnje do dne 22. septembra predsedstvu dež. sodišča v Ljubljani.

* (Strah v Vatikanu.) „Tagespost“ poroča, da izidejo v kratkem „spomini“ na davno umrlega monsignora Pile Carocci, člana papeževnega kasačijskega dvora. Carocci je bil nekak čudak ter radi svojega ekstravagančnega vedenja znan po vsem Rimu. Pij IX. in Leon XIII. ga radi njegovega spletkarskega značaja nista marala, Carocci pa se je zato maščeval s tem, da je pisal knjigo „60 let vatikanskega življenja“, v kateri slika razne dvomljive dogodke v Vatikanu in Rimu.

* (Posledice zlobnega „dovtipa“) V Moravski Ostrovi se je prigodila strašna zakonska žalogra. Železniški uradnik Karj Hippel je odsekal svoji lepi, 19letni ženi, ko je spala, s sekuro glavo, potem pa se je obesil. Povod tej žalogrji pa so bili slabi dovtipi Hippelovih prijateljev, ki so mu nekega dne ustmeno in anonimno pismeno sporočali, da mu je žena nezvesta. Druga dne so mu hoteli povedati, da so ga le za šalo jezili, toda ponoči se je že zgodila nesreča. Sodišče je začelo strogo preiskavo proti „dovtipnežem“.

* (Aristokrat — razbojnik.) Iz Palerma poročajo: Tukajšnje občinstvo je sila ogorčeno radi krvavega zločina, kateri se je pripetil pred mestom. Baron Jocana, potomec slavne sicilijanske rodbine, je sredi ceste napadel kočijaža Selvaggia ter ga oropal za 900 lir. Baron je pobegnil.

* (Bogat berač.) V Parizu je umrl na cesti vsled sončarice neki Libeau, ki je prodajal po ulicah svinčnike. Ker je bil vedno strgan ter je bil videti jako bolan, se je ljudem smilil in dajali so mu milodarov. Ko je umrl, so našli v pasu, kateri je nosil na golem telesu, 300 000 frankov v bankovcih in vrednostnih papirjih.

* (Nevesta morilka soproga.) Na otoku Helgoland bi morala biti v nedeljo poroka mlade posestnice vdove Resengart s sodnijskim referendarjem Wolfom. A tikoma pred poroko so nevesto zaprli in poslali v ječo. Njen brat je namreč izdal, da je nevesta svojega prvega moža skozi okno ustrelila. Takrat so sumili oskrbnika Riessa, da je morilec. Imel je namreč prepovedano razmerje z ženo Rosengarovo. Toda Riess je umrl v ječi, ne da bi bil povedal, da je njegova ljubica sama umorila soproga, on pa da ji je posodil samo svojo puško. Morilke brat je molčal več let, končno pa je vendar povedal, da je sestra morilka.

Darila:

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so nadalje poslali: Slovenki visokošolci v Gradcu 3 gl. Po g. Iv. N. Murovcu, župniku in dekanu v Cerknem na Goriškem, 30 gl., in sicer je 20 gl. volilo pok. župnika Franč. Sitarja, 10 gl. pa da-

rilo odotne „Hranilnice in posojilnice“. Č. g. Valentin Bernik, župnik na Holmcu, 3 gld. mesto venca na grob „Mihe Gorenjskega“. G. Franč. Konšek, gostilničar na Trojanah, iz nabiralnika 7 gld. 2 kr. G. Fr. Fajdiga v Sodražici 30 gld. 50 kr. Moška podružnica v Ribnici 100 gld. Novoustanovljena ženska podružnica v Ribnici 100 gld. Gospa prvomestnica Franja dr. Tavčarjeva v Ljubljani zbirko 127 gld. 39 kr. G. Davorin Lavrač 1 gld., g. J. Kocmur 1 gld. in vesela družba v Ljubljani 45 kr. G. Ivan Novak, trgovec in poštar na Dolih pri Litiji, 2 gld. Gospici Marica Boletova in Marica Kraljičeva nabrali na cesarski slavnosti v Boljuni 6 gld. Slavna „Posojilnica v Marenbergu“ 20 gld. Ženska podružnica v Cerknici po gld. Mariji Werli 15 gld. 5 kr. Po č. g. novomašniku Pos. Poplatniku v Veliki Nedelji 142 gld. 50 kr. kot dar mariborskih bogoslovcov, mej katerimi so se posebno poštvovalne pokazali prvoletniki. Rajhenburški Harambaša po Harambašici nabranih 10 gld. na družbinega finančnega ministra telegram, katerega je poslal omizju, zbranemu povodom nove maše g. Ivana Ivanca. Po g. nadučitelju Val Burniku v Metliki od podružnice 26 gld. 72 kr. Neutrudljivo delavnim nabiralcem hvala in blagim darovalcem slava!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

III. izkaz o darilih za Prešernov spomenik.

Prenos 831 gld. 7 kr. Dr. Ludovik Filipič, advokat v Celju 10 gld. Dr. Val. Štepihar, adv. v Kranju 10 gld. Gospa Olga Mays v Ljubljani 5 gld. Prispevek tržaških abiturientov 12 gold. Svetoslav Premrov v Trstu za 100 prodanih Stritarjevih pesmi 15 gld. 15 kr. Mijo Vamberger, kr. profesor v Karlovcu poslal 61 gld. 50 kr., katere so darovali: po 5 gld.: župan I. Vrbančič, poslanec Gustav Modrašan, Dav. Trstenjak, ravnatelj v Kostajnici, dr. Ivan Mohar, okrajni zdravnik pri sv. Ivanu in prof. Mijo Vamberger; — 4 gld. nabral dr. Ivan Mohar v vselem društvu ob priliki odhoda Begoviča v doljki Lopac; — po 3 gld.: posl. dr. Ivan Banjavčič in Ignac Jelenc; — po 2 gld.: dr. Gustav Kornitzer, dr. Vatroslav Reiner, Janko Zajc, Ivan Laih, Matija Kette, Josip Matšek, Ivan Kralj in Vilim Reiner; — po 1 gld.: Drag. Ravnihar, Ant. Sandri, I. Peris, Ulrik Hofer v Brihoru, Nik. Veselič, Franjo Dejak, Gijuro Gasparovič, R. Strohal, Sibenik, okr. zdravnik; — po 50 novč.; Ivan Bezljaj, Kladarič in N. Horvat. A. Gaberšek v Gorici 10 gld. Nabranih pri slavnostnem zborovanju gorenje-goriškega učiteljskega društva dne 28. julija pri Korenu v Št. Janžu 5 gl. Prebitek bazarja prirejenega pri županskem shodu 211 gld. 56 kr. Gospa Marija Zalaznikova v Ljubljani 2 gld. Dr. Karol Triller, advokat v Tolminu 10 gld. And. Jeglič, c. kr. drž. pravdnika namestnik v Gorici 5 gld. H. L. 5 gld. Val. Marušič, ces. kr. davčni nadzornik v Tolminu 4 gld. Matko Primožič, ces. kr. davčni nadzornik v Tolminu 3 gld. Franc Lašič, c. kr. vladni koncipist v Tolminu 3 gld. A. Jakonič, hranilnični ravnatelj v Gorici 3 gld. M. Fabijan, ces. kr. pristav v Ajdovščini 2 gld. And. Vertovec, učitelj v Tolminu 2 gld. Ant. Devetak, ces. kr. pristav v Tolminu 1 gld. — Vsega skupaj 1211 gld. 18 kr. — Dr. Josip Starè, blagajnik.

Uredništvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. Kat. Gustin v Metliki 4 krome, kot skupilo za prodanega konjička pri 3 farah. — Gdčna Albina Čadež v Poljanah nad Škofjo Loko 2 kroni, kot odkupilo, za Cir. in Met. madaljon, ki ga pošiljalca vedoma si privojila od nekega gospoda. — Skupaj 6 kron. — Živeli rodoljubni darovalci in darovalci!

Za Prešernov spomenik v Ljubljani: G. Luka Svetec, notar v Litiji, 192 kron, kot dohodek kegljanja bralnega društva v Litiji. — Gosp. Avg. Pirc v Borovnici 8 kron 64 vin., darovali prijatelji ob godovanju mlajšega Ivana Majarona v Borovnici. — G. A. Mesar, stud. iuris na Javorniku 6 kron, nabrane pri družbi na Javorniku mestu vstopnine k Prešernovi veselici v Begunjah, katere se ta družba — žal — ni mogla udeležiti. — Skupaj 206 kron 64 vin. — Živeli rodoljubni darovalci in darovalke in njih nasledniki!

Za učiteljski konvikt v Ljubljani: Gospod Avg. Pirc v Borovnici 8 kron 24 vin., darovali prijatelji ob godovanju mlajšega Ivana Majarona v Borovnici. Svoto smo izročili blagajniku učit. društva, g. I. Dimniku, ki s tem hvaležno potrjuje sprejem.

Telefonična in brzojavna poročila

Dunaj 29. avgusta. Največjo težavo pri pogajanjih za pogodbo je delala avstrijska zahteva, naj se kvota premeni tako, da bi ogerska v prihodnje k skupnim izdatkom več prispevala, kakor doslej.

Dunaj 29. avgusta. Poroča se, da je ministerski svet sklenil, sklicati državni zbor na dan 19. septembra.

Dunaj 29. avgusta. Ogerski ministerski predsednik je bil včeraj dopoldne tri četrt ure pri cesarju. Avdijenci je sledilo posvetovanje Banffyja in Lukacsa s Kallayem, ob 1. uri pa

ja sprejel cesar Thuna, Banffyja, Kaizla, Bärn reitherja in Lukacsa v poldrugo uro trajajoči avdijenci. Danes sta se Thun in Banffy v ministerstvu zunanjih del posvetovala z Goluchowskim in Kallayem, ob 12. uri se je sešel avstrijski ministerski svet, popoldne pa sprejme cesar Thuna in Banffyja. Sodi se, da je to zadnja avdijenca in da se z njo zaključijo pogajanja.

Budimpešta 29. avgusta. Listi javljajo, da namerava vlada koj v jedni prvih sej poslanske zbornice predložiti predrugečene Bade nijeve nagodbene predloge in sicer kot nove predloge. Banffy bo pri tej priliki izjavil, da je rešitev teh predlog odvisna od usode nagodbenih predlog v avstrijskem državnem zboru. Za slučaj, ako bi avstrijski državni zbor ne hotel ali ne mogel rešiti predlog, si pridržuje Banffy pravico, da svoje predloge umakne in jih nadomesti s predlogami, zasnovanimi na drugi podlagi.

Petrograd 29. avgusta. Car je naročil ministru zunanjih del grofu Muravjevu, naj vse v Petrogradu akreditirane diplomatske zastopnike zunanjih držav povabi na konferenco, ki naj se bavi z vprašanjem, kako izvesti občno razoroženje in zagotoviti zajedno svetovni mir.

Dunaj 30. avgusta. Včeraj zvečer imel je avstrijski ministerski svet zopet sejo. Banffy je danes konferiral celo uro s Kallayem, Kaizl pa z Lukacsem. Nagodbena pogajanja se zaključijo danes popoldne v avdijenci, katero bodeta imela Thun in Banffy pri cesarju. Ogerski ministri odpotujejo danes zvečer v Budimpešto.

Dunaj 30. avgusta. Voditelji nemških obstrukijskih strank se dogovarjajo glede načina, kako preprečiti, da bi državni zbor volil samo kvotno deputacijo in se potem zopet razšel.

Dunaj 30. avgusta. Danes opoldne se je raznesla vest, da sta se avstrijska in ogerska vlada dogovorili, obnoviti pogodbo do 1. 1903.

Praga 30. avgusta. „Politik“ trdi, da pri takozvanih nagodbenih pogajanjih ni šlo toliko za pogodbo, kakor za notranjo politiko cislitvansko za slučaj, da državni zbor ne bo mogel funkcionirati. To je tudi vzrok, da so razen cesarja posredovali tudi Goluchowski, Kallay in vojni minister.

Budimpešta 30. avgusta. Tukajšnji listi napadajo vojnega zapovednika, princa Lobkovicca, češ, da je on provzročil odstranitev ogerske krone s honvedske vojašnice v Pečuhu.

Rim 30. avgusta. Na potovanju v Palestino se snide cesar Viljem v Benetkah s kraljem Umberto.

Rim 30. avgusta. Carjeva misel se tu splošno odobrava. „Italie“ pravi, da diplomatični in vojaški krogi dvomijo, da se konferenca sploh snide, „Osservatore romano“ pa primerja carjev poskus jednakemu ponesrečenemu poskusu Napoleona III., češ kakor je bil Napoleonov poskus briljantna utopija, tako je tudi carjev.

Pariz 30. avgusta. Listi se izrekajo jako simpatično o cesarjevem projektu in izjavljajo, da so v principu za projekt, da pa se ne more prej uresničiti, dokler se ne izvrši primerna korektura evropskega zemljevida.

Lipsko 30. avgusta. Akademski senat tukajšnjega vseučilišča je sklenil, ne več pripoznati vseučilišče v Freiburgu v Švici za visoko šolo. Kdor je bil vpisan na tem vseučilišču, tistemu se dotični semestri ne bodo več vračunavali in tudi doktorat tega vseučilišča se ne bo več pripoznaval.

Hamburg 30. avgusta. Oficijozni „Hamb. Corresp.“ trdi, da se je ruski car, predno se je odločil, sprožiti misel na razoroženje, domenil s cesarjem Viljemom in da se je pri tej priliki izkazalo popolno soglasje stremljenj obeh vladarjev.

London 30. avgusta. O carjevem projektu pravi časopisje, da je najgrandioznejši tekočega stoletja, da se pa težko da realizovati.

Poslano.*)

„Slovenca“ v končni odgovor.

Vkljub trdnemu svojemu sklepu premolčati vse „Slovenčev“ brezpomembno javskanje, ne odgovarjati niti na najpodejše napade, prisiljen sem danes v odgovor „Slovenca“, ki se je zaletel in zaprašil zadnjič v mojo častno besedo. Na podlagi svojih katoliško-zanesljivih poročil in poročevalcev skušajo mi ti ljudje okoli „Slovenca“ osmešiti in omajati mojo izjavo, mojo častno besedo. „Slovenec“ je v soboto preklical, kar je trčil v ponedeljek v poročilu o komerzu. To naj „pribije“ na svojo častno desko! Dognano je s tem, da je ta katoliški list lagal, ko je namenoma in imenoma žalil ter napadal blagorodno gospo dr. Tavčarjevo. Da ona ni govorila očitanih ji besed, to sem tudi jaz izjavil s častno besedo in to mojo izjavo je „Slovenec“ potrdil, ko je samega sebe popravil. Radi tistega gospoda, ki je „Slovenca“ „koj drugi dan sporočil, da on mene k moji izjavi ni pooblastil“, imam povsem mirno vest. Govoril sem z njim o „Slovenčevem“ pisarenju, predno sem nameraval izjavo, in on sam mi je svetoval, naj v imenu njega in celega omizja potrdim, da gospa dr. Tavčarjeva ni govorila podtikanih ji besedij. Seveda bi bilo zame boljše, če bi si bil od njega izprosil potrdila „črno na belo“, da naj vizjavi njega v „Narodu“ imenoma navajam! Toliko o moji častni besedi in izjavi! — Če „Slovenec“ sedaj zavija vso zadevo in ves privatni pogovor in sedaj meni podtika, kar si je pred tednom dnij izmislilo drugem, je to zanj jako žalostno. Gospodje uredniki so gotovo izprevideli in so sami bolj nego mi prepričani, da so si najeli premalo zanesljive poročevalce za svoj list v onih štirih „Daničarjih“, ki so kovali ponedeljski uvodni članek, ki so nametali v svoji razjarjeni domišljiji in svojem žaljenem katoliškem prepričanju toliko neresničnih vmes klicev in opazk v svoje poročilo in se hoteli na ta način maščevati radi „exodusa“, h kateremu so bili v soboto prisiljeni. Sicer pravi „Slovenec“, da ima priče. Kolikor meni znano, sklicujeta se Kalan in Žitnik na nekega „lemenatarja“, ki je tisti večer kot designiran volun sedel v našem obližju in stenografil vse pogovore naše mize. Velika čast za nas! Ne glede na to, da bi smatrali tako opravilo skoro popolnoma vredno sedanjih naših „lemenatarjev“, vendar tega nihče ne more verjeti. Omenitri „Slovenec“, da sem bil tisti večer sila razburjen. No, toliko je resnice na tem, da sem se pošteno togotil nad Gostičarjem „e tutti quanti“, ki se pri vsaki priliki tudi pri akademskem komerzu kot „slovenski krščanski delavci“ silijo v ospredje, k besedi in vedno in vedno napravijo preprip. Jaz se pri svojem govoru, s katerim sem baje zanetil preprip mej občinstvo, v katerem pa sem le bičal katoliško trdovratnost „Daničarjev“, gotovo nisem oziral na prisotnost te delavske korifeje in tudi „Daničarjev“ nisem pričakoval po dogodkih istega dne k našemu komerzu. Kaj so na večer imeli iskati pri nas, ko so se vendar opoldne z nami iz lastne inicijative docela razdvojili?

Tako torej sklepam in svetujem „Slovenca“ naj pusti mojo osebo, še bolj pa mojo častno besedo pri miru! Vsem svojim katoliškim nasprotnikom pa klidem: Fuimus et summus — ?!

V Toplicah, dne 29. avgusta 1898.

Jurist **Konrad Vodusek.**

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Izjava.*)

Ko sem bral v „prečastitljivem“ in „preblagorodnem“ „Slovenca“ mej poročilom o shodu slovenskih visokošolcev meni pripisane besede: „O krščanski podlagi nečemo ničesar slišati. Čemu treba filozofičnih razmotrivanj?“, poslal sem temu listu popravek, katerega je pa menda blagovolil. Vreči v koš. Ker si ne maram pri sodnji iskati zadoščenja za tako podlo in brezznačajno zavijanje, izjavljam tem potom sledeče:

Ni res, da sem jaz dejal gori navedene besede in le nesramnim napadom g. med. Breclja et Co. se moram zahvaliti da so si mene privoščili.

Res pa je, da sem govoril, da stavimo narodnost na čelo našega programa, in da se moramo mi dijaki v prvi vrsti za svoj narod in svoj jezik boriti, vse ostalo pa postavimo v drugo vrsto. Namen organizacije slovenskega dijaštva bodi jedino le ta in dokler nam bodo gospodje od Danice et Co., zmiraj in povsod usiljevali le vero ter od nas zahtevali, da gremo najprej k maši, predno otvorimo kako zborovanje, toliko časa ne bode jedinstvo mogoča. Gospodje Daničarji so prišli po višjem povelju le preprip delat na shod. Če se hočemo zjediniti, nam ni potreba takih filozofičnih razmotrivanj, o katerih si samo dotični gospodje govorniki domišljajo, da so filozofična.

To je bil smisel vsega mojega govora, s katerim sem hotel gospodom nasprotnikom svetovati,

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Mala oznanila.

Pod Trančo št. 2.

Veliko zalogo

Klobukov

priloga
J. Soklič.

Pod Trančo št. 2.

JOSIP REICH

likanje sukna, barvarija
in kemična spiralnica

Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4

se priporoča za vsa v to stroko spada-
joča dela.

Postrežba točna. — Cene nizke.

A. KUNST

Ljubljana, Židovske ulice št. 4.

Velika zaloga obuval (40)

lastnega izdelka za dame, gospode in
otroke je vedno na izbero.

Vsakešna naročila izvršujejo se točno
in po nizki ceni. Vse mere se shranju-
jejo in zaznamujejo. Pri zunanjih na-
ročilih blagovoli naj se vzorec vposlati.

Suknene ostanke

priloga po ceni

Hugo Ihl

v Špitalskih ulicah šte. 4.

Prej **Alojzij Erjavec** Prej
J. Zor **J. Zor**

(42) čevljarji mojster

v Ljubljani, Čevljarske ulice št. 3

priloga se prečast. duhovščini in slav.
občinstvu za obilno naročanje razno-
vrstnih obuval, katera izvršuje cenó,
pošteno in iz zanesljivo trpežnega usnja
od najfinjše do najpriprostejše oblike.
Mere se shranjujejo. Vnanjim naročilom
naj se blagovoljno pridene vzorec.

Pekarija in slaščičarna (43)

Glavna trgovina: **Jakob Zalaznik.** Podružnica:

Stari trg št. 21 Vegove ulice št. 12

Tu se dobiva 4krat na dan sveže, ukusno, zdravo in slastno pe-
karsko pečivo, vseh vrst kruh na vago, ržen kruh in prepečenec (Vanille-
Zwiebak) V svojih slaščičarnicah postrezam točno z usilnejšim nasladnim
pečivom, sladoledom in flatmi pristajalnikerji ter z Wermuth-vinom.
Posebno opozarjam na fine indijanske krofe in zavitke s smetano napolnene.

Brata Eberl

Ljubljana, Frančiškanske ulice 4.

Pleskarska mojstra c. kr. državne in
c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov,
stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljate barve, lak
in pokost. (44)

Zaloga originalnega karbolineja.
Maščoba za konjska kopita in usnje.

Moderci

izvrstne fačone,
najboljši izdelek

(45) najceneje pri

ALOJZIJU PERSCHE

Pred škofijo 22, poleg mestne hiše.

F. Cassermann

krojač za civilne obleke in raznovrstne uradniške uniforme in
poverjeni zalagatelj c. kr. unif. blagajnice drž. železnic uradnikov

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4

se priporoča slav. občinstvu za izdelovanje civilnih oblek in nepremočljivih
havelokov po najnovejši fačoni in najpovoljnejših cenah. Angleško, francosko in
tuzemsko robo ima na skladišču — Gg. uradnikom se priporoča za izdelavanje
vsakovrstnih uniform ter preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor
sablje, meče, klobuke itd., gg. c. kr. justičnim uradnikom pa za izdelavanje

talarjev in baret. (46)

Največja izber najnovejšega
svilnatega blaga

črna in barvasto,
za cele obleke in bluze, priloga
po najnižjih cenah (47)

Alojzij Persche

Pred škofijo 22, poleg mestne hiše.

August Repič

sodar

Ljubljana, Kolesijske ulice št. 16,
(48) v Trinovem

se priporoča slav. občinstvu in naznanja,
da izdeluje in popravlja vsakovrstne
sode iz hrastovega in mehkega
lesa po najnižjih cenah. — Kupuje
in prodaja staro vinsko posodo.

Fran Kaiser

puškar

prodajalec biciklov
iz prvih tovarn.

(49) Ljubljana
Šelenburgove ulice 6.

Najboljše urejena delav-
nica za popraviljanje biciklov
in šivalnih strojev.

Največja tovarniška zaloga

klobukov

po najnižji ceni

pri (50)

J. S. BENEDIKT-u

Ljubljana, Stari trg.

Tovarna pohištva

J. J. NAGLAS

Ljubljana (51)
Turjaški trg šte. 7.

HENRIK KENDA

Čeneni lepi klobuki za
dame.

Vedno zadnje novosti.
Popravlja
se urno in prav po ceni.
Modni žurnali franco in zastoj.

(60) **LJUBLJANA.** 36

Ivan Jax (49)

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13.

Tovarniška zaloga
šivalnih strojev
in velocipedov.

Najnižje cene.

Mehanič

(52) **Ivan Škerl**

Opekarska cesta št. 16. v Ljubljani.

Šivalni stroji po najnižjih cenah

Bicikle in druga
v to stroko spada-
joča popravila iz-
vrši dobro in ceno.
Vnanja naročila se
točno izvršujejo.

Ign. Fasching-a vdove

ključavničarstvo (53)

Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)

priloga svojo bogato zalogo
štedilnih ognjišč
najpriprostejših, kakor tudi najfi-
nejših, z žolto medjo ali mesingom
montiranih za obklade s pečnicami ali
kahlami. Popraviljanja hitro in po
ceni. Vnanja naročila se hitro izvrš.

Anton Presker

Sv. Petra cesta št. 6 Ljubljana Sv. Petra cesta št. 6

priloga svojo veliko zalogo

gotovih oblek za gospode in dečke,
jopic in plaščev za gospe, nepre-
močljivih havelokov itd.

Obteke po meri se po najnovejših uzorcih in po najnižjih
cenah solidno in najhitreje izgotovljajo. (57)

Biciklisti!!!

Jopce, nogovice
pasove, kravate
najceneje priloga

Alojzij Persché

Pred škofijo 22, poleg mestne hiše.

Darila za vsako priliko!

Frid. Hoffmann

urar v Ljubljani, Dunajska cesta

priloga svojo
največjo zalogo
vseh vrst

žepnih ur

zlatih, srebrnih,
iz tule, jekla in
nikla, kakor tudi

**stenskih ur,
budiik in
salonskih ur**

vse le dobre
do najfinjše
kvalitete po
nizkih cenah

Novosti v žepnih, kakor tudi v sten-
skih urah vedno v zalogi. 56

Poprave se izvršujejo najtočneje.

Fran Detter

Ljubljana, Stari trg šte. 1.

Prva in najstarejša zaloga
šivalnih strojev.

Tu se tudi dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji.
Posebno pa priloga svoje izvrstne slamo-
reznice in mlatičnice, katere se dobivajo
vzlic njih izbornosti cenó. (58)

Čeniki zastoj in poštalne prosto.

Nagrobne vence

v največji izberi in po
najnižjih cenah

trakove k vencem

z ali brez napisov v
vseh barvah

(59) priloga

Karl Recknagel

na Mestnem trgu.

Koncipijenta

sprejme takoj

dr. Karl Triller

odvetnik v Tolminu.

(1301-3)

Radi odpotovanja proda se iz proste roke

hiša

ležeča poldrugo uro od Ljubljane. V hiši je sedaj strojarska obrt. Pri hiši je tudi pod in hlev ter nekoliko zemljišča.

Kupci naj se za naslov obrnejo na upravništvo „Slovenskega Naroda“.

(1321-1)

Kantinér se išče

za kantino in zalogo živil podpisane uprave.

Isti se oddesta v najem ali tudi na račun. V poslednjem slučaju mora kantinér skrbeti za t-čilno in kuhinjsko orodje in dobi 2% provizije. Čisti dohodek kubinje, p-ke kruha in tobačne trafike ostane njemu.

Prometa je na mesec 1000 do 2000 glđ. Kavcija 500 glđ. — Ponudbe vzprejema

upraviteljstvo žage Hornwald

pošta Kočevje. (1320-1)

Izurjen v pisarniškem poslu, z lepo in hitro pisavo, želim takoj pri odvetniku ali notarju v Ljubljani v službo stopiti. Spričevala ugodna.

Ponudbe naj se pošiljajo na upravništvo „Slov. Naroda“.

(1295-3)

Dr. Friderika Lengel-a Brezov balzam.

Že sam rastlinski sok, kateri teče iz breze, ako se navrti njeno deblo, je od pamtveka znan kot najizvrstnejše lepilo; ako se pa ta sok po predpisu izumitelja pripravi kemičnim putem kot balzam, zadobi pa čudevit učinek.

Ako se namaže zvečer ž njim obraz ali drugi deli polti, ločijo se že drugi dan neznačne luskinje od polti, ki postane vsled tega čisto bela in nežna.

Ta balzam zgladi na obrazu nastale gube in k-záve pike ter mu daje mladostno barvo; polti podeljuje beloto, nežnost in čvrstost; odstrani kaj nago pege, žollavost, ogerce, nosno rudečico, zajedce in druge nesnažnosti na polti. — Cena vreču z navođom vred glđ. 1.50.

Dr. Friderika Lengel-a BENZOE-MILO.

Najmilejše in najdobrodejnejše milo, za kožo nalašč pripravljeno, 1 komad 60 kr. (3-16)

Dobiva se v Ljubljani v Ub. pl. Trukóczy-ja lekarni in v vseh večjih lekarnah. — Poštna naročila vzprejema W. Heun, Dunaj, X.

Službo pomožnega uradnika

odda zadruga „Hranilno in posejilno društvo v Ptujih“.

Služba je provizorična; prva plača 30 glđ.; odpoved šest tednov.

Prošnje se vzprejemajo do dne 15. septembra t. l.

Na Ptujih, dne 29. avgusta 1898.

(1317-1)

Načelstvo.

V najem se odda

velik prostor

v Igriških ulicah, pripraven za tesarsko obrt in kot skladišče.

Pogoji se izvedó v pisarni Ivana Plantana, c kr. notarja v Ljubljani. (1312-1)

Najlepšo, zdravo

čebulo

razpošilja tvrdka

Iv. A. Hartmann v Ljubljani

v vrečah po 50—100 kg po jako niski cenli.

Omenjena tvrdka odda po jako ugodni cenli tudi 2000 lepib, mečnih, skoraj novih (1324-1)

vreč za deželne pridelke.

Jvan Žgur
trgovec

Antonija Žgur rojena **Bonač**

—*— poročena. —*— (1313)

Senožeče dne 28. avgusta 1898. Cirknica

Št. 44.

Razpis.

(1913-1)

Podpisani zastop namerave na podlagi od stavbinega odseka c. kr. okrajnega glavarstva v Logatcu potrjenih načrtov sezidati

okrožno bolnišnico v Idriji.

Skupni stavbeni stroški proračunjeni so na 13.300 glđ. — Natančni stavbeni pogoji, načrti in proračuni so pri podpisnem zastopu v pregled razgrnjeni.

Delo je 14 dni po odločitvi pričeti in če mogoče letos pod streho spraviti ter najpozneje do konca julija leta 1899 končati.

Kolekovane ponudbe z dotičnimi spričevali in varščino v znesku 1400 glđ. vložiti je pri podpisnem zastopu

do všteta ga 12. septembra t. l.,

ter naj se ponudnik ob jednem tudi izrazi, za katero ceno bi prevzel omejeno zgradbo.

Okrožni zdravstveni zastop v Idriji

dne 28. avgusta 1898.

Načelnik: Nagode.

Prva goriška tovarna priprav za izdelovanje plina

„Acetilen“

je pod imenom

G. D. Conforto

postavila svoj stroj v gostilni pri „Katrinceku“ v Lescah in v restavraciji Klinarjevi v Radovljici.

Luč je jako živa ter sveti bolje, nego vsak drug plin. Stroj je zelo pripraven, tako da zamore vsakdo izvršiti vse delo v 15 minutah.

Stroj G. D. Conforto iz Gorice je jedini, kateri je pohvale in priporočila vreden, ter stoji vsakemu na ogled v dobro znanih gostilnah: (1239-4)

Oton Hamann s. r.

gostilničar pri „Katrinceku“ v Lescah.

Vinke Hudovernig s. r.

restavratér pri Klinarji v Radovljici.

Razglednice v najstnejšem svetlotisku (Lichtdruck)

izvršuje po tako niskih cenah, kakor nihče

S. Magolič v Celji. Fotografije, potrebne za

razglednice, napravlja po naročnikovi želji brezplačno.

Prvi oddis razglednice se pošlje poprej na ogled. — Naročila se izvršujejo najkameje v ištih tednih. — Pogoji in cene pisмено.

(1273-3) S. Magolič, umetniški zavod v Celji.

Samo 50 kr. za 2 žrebanji. Zadnji mesec.

Glavni dobitek 100.000 kron 25.000 kron
jedenkrat in 2krat v 20% odteglj.

Srečke jubilejske razstave | Žrebanje: 15. septembra 1898.
à 50 kr. | Žrebanje: 22. oktobra 1898.

priporoča J. C. MAYER, banka v Ljubljani.

Razglas.

Pri županstvu mestne občine Črnomelj oddati je s 1. oktobrom t. l.

služba občinskega tajnika

z letno plačo 400 glđ.

Zahteva se znanje slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, ter izvežbanost v občinskem uradovanju. Prošnje s spričevali o dosedanjem službovanju in pravnosti vložiti je do 10. septembra t. l. pri podpisnem županstvu.

Prosilci s kavcijo imajo predstvo.

(1261-3)

Županstvo mestne občine Črnomelj

dne 12. avgusta 1898.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse

št. 1, v hiši društva.

Filijala za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefsplatz

št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 31. decembra 1896 kron 157,805.340.—

Letni dohodki na premijah in obrestih dne 31. decembra 1896 28,670.916.—

Izplačitve zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka društva (1848) 339,497.900.—

Mej letom 1896 je društvo izpostavilo 8654 police z glavnicami 80,577.950.—

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge, daje brezplačno

glavna agentura v Ljubljani, vila nasproti „Narodnemu domu“

pri Gvidonu Zeschko-tu. (1463-10)